

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5367,Konferencja-naukowa-Stanislaw-Mierzwa-19051985-Ludowiec-i-dzialacz-niepodleglosc.html>
18.03.2026, 23:39

Konferencja naukowa „Stanisław Mierzwa 1905–1985. Ludowiec i działacz niepodległościowy” – Kraków, 19 października 2010

19.10.2010

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, Wydział Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach zorganizowały konferencję naukową:

STANISŁAW MIERZWA 1905–1985 LUDOWIEC I DZIAŁACZ NIEPODLEGŁOŚCIOWY

Konferencja odbyła się 19 października 2010 r. w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, ul. Gołębia 24. Konferencji towarzyszyła wystawa „Proces krakowski WiN i PSL” pokazująca m.in. represje wobec ludowców oraz działaczy Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość za działalność niepodległościową.

Celem konferencji było przypomnienie, w 25. rocznicę śmierci, sylwetki Stanisława Mierzwę – wybitnego działacza ludowego. Był on kolejno m.in. działaczem i prezesem Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej na UJ, działaczem i członkiem władz wojewódzkich i ogólnokrajowych ZMW RP Wici, członkiem ścisłego ogólnopolskiego kierownictwa podziemnego ruchu ludowego podczas okupacji niemieckiej. Jeszcze w trakcie wojny został wraz z innymi przywódcami Polskiego Państwa Podziemnego zwabiony i porwany przez NKWD. Sądzony i skazany w tzw. procesie Szesnastu w Moskwie. Po odbyciu kary i powrocie do Polski mimo ostrzeżeń zaangażował się w działalność niepodległościowego PSL. W listopadzie 1945 r. organizował m.in. pogrzeb Wincentego Witosa. Członek najwyższych władz PSL, po kilku miesiącach działalności aresztowany przez komunistów i skazany w słynnym krakowskim procesie pokazowym WiN i PSL na 10 lat więzienia. Po wyjściu z więzienia pracował m.in. jako radca prawny i adwokat. Po 1956 r. wokół Stanisława Mierzwę skupiło się środowisko niezależnych, niepodległościowych działaczy ludowych z całego kraju, którzy po śmierci Stanisława Mikołajczyka w grudniu 1966 r. obwołali go jego następcą i nieformalnym Prezesem PSL w Kraju. Podczas karnawału Solidarności służył radami działaczom Solidarności Rolników Indywidualnych. Zmarł w 1985 r. jako znany polityk opozycyjny oraz adwokat. W czasie swej działalności był obserwowany przez ponad 100 agentów i 70 funkcjonariuszy UB i SB.

Podczas konferencji zaprezentowano 11 referatów. Wspomnienie o ojcu przedstawili trzej synowie – Jacek, Wincenty i Wojciech. Na zakończenie odbyła się dyskusja.

PROGRAM

- 9.30 – Złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą osoby skazane w procesie krakowskim WiN i PSL – Muzeum Archeologiczne przy ul. Senackiej 3 (dawne więzienie)

Część I 10.00–11.55

- 10.00 – Przywitanie gości – prof. dr hab. Andrzej Banach (dziekan Wydziału Historycznego UJ)
- 10.05 – Otwarcie konferencji – dr Marek Lasota (dyrektor Oddziału IPN w Krakowie), Ryszard Ochwat (prezes Towarzystwa Przyjaciół Muzeum W. Witosa)
- 10.15 – *Stanisław Mierzwa – od PAML do władz centralnych SL* – dr hab. Alina Fitowa (UJ)
- 10.35 – *Działalność Stanisława Mierzwego podczas II wojny światowej* – dr Janusz Gmitruk (MHPRL)
- 10.55 – *Stanisław Mierzwa – uczeń Wincentego Witosa i kontynuator jego dzieła* – dr hab. Alina Fitowa (UJ)
- 11.15 – *Relacje Stanisława Mierzwego z Stanisławem Mikołajczykiem 1955-1966* – dr Franciszek Dąbrowski (BUiAD IPN)
- 11.35 – *Działalność Stanisława Mierzwego w samorządzie rolniczym 1941-1946* – Szczepan Świątek (AP w Krakowie)
- 11.55-12.30 – przerwa

Część II 12.30-14.10

- 12.30 – *Represje komunistów wobec Stanisława Mierzwego 1945-1954* – dr Antoni Kura (GKŚZpNP IPN)
- 12.50 – *Inwigilacja Stanisława Mierzwego 1954-1985* – Elżbieta Pietrzyk (OBUiAD IPN w Krakowie)
- 13.10 – *Stanisław Mierzwa wobec ZSL w okresie tzw. przełomu październikowego* – Mateusz Szpytma (OBEP IPN w Krakowie)
- 13.30 – *Stanisław Mierzwa wobec opozycji i NSZZ “Solidarność” 1976-1985* – dr Tadeusz Paweł Rutkowski (IH UW)
- 13.50 – *Udział Stanisława Mierzwego w powstaniu Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach oraz Muzeum – Dom W. Witosa* – Janusz Skicki (TPMWWwW)

Część III 14.10-15.30

- 14.10 – *Ostatnie pożegnanie Stanisława Mierzwego w 1985 r.* – dr Jan Hebda
- 14.30 – Wspomnienie o Ojcu – Jacek, Wincenty, Wojciech Mierzwowie
- 14.50 – Dyskusja i zamknięcie sesji

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

ZAPROSZENIE

STANISŁAW MIERZWA 1905–1985

ŁUDOWIEC I DZIAŁACZ NIEPODLEGŁOŚCIOWY

Konferencja naukowa

